

Lekcija 4

Dijeljenje moći

Koji kriteriji definiraju predstavnički sistem?

Odgovorno-obrazovni ciljevi	Učenici postaju upoznati s konceptom reizbora i smijene. Razmišljaju o kriterijima koja definiraju predstavnički sistem.
Nastavni zadaci	Učenici raspravljaju o kriterijima te ih definiraju, što im dozvoljava da kontrolišu rad predstavnika razreda.
Nastavni materijali	Stalak s papirom, olovke.
Metode	Plenarna rasprava.

Opis lekcije

Učenici iznose u razredu odgovore svojih roditelja oko izbora. Sjede u grupama od po četiri i razmjenjuju odgovore svojih roditelja.

Sljedeće, nastavnik čita učenicima priču o gradonačelniku jednog malog grada.

Bio jednom mali grad koji se zvao Dosadograd u kojem su ljudi bili prilično nesretni. Za njihovu nesreću postojalo je više uzroka. Doasdograd nije bio zanimljiv i nije se imalo ništa za raditi, osim odlaska u lokalni park. Nije bilo zanimljivih trgovina, koncerata, a i nisu postojala ni mjesta u kojima bi se odvijale nekakve sportske aktivnosti. U gradu nije čak bilo ni igrališta za djecu u vrtićima i školama. Stanovnici Dosadograda samo su ušli u park, sjedili i gledali u ribnjak. Djeca su dolazila kući iz škole, pisala svoju domaću zadaću i, kao i odrasli, išla u park, sjedila i trčala oko ribnjaka. U večernjim satima, stanovnici Doasdograda nisu imali priče za ispričati, nikakva iskustva s kojima bi se mogli poistovjetiti i nikakve uspomene za podijeliti. Svaki dan je bio identičan za stanovnike Dosadograda.

Zašto je to bilo tako? Je li je Dosadograd bio presiromašan da si napravi nove sadržaje? Jesu li stanovnici Doasdograda bili isuviše lijeni da išta urade? Naravno da ne. Jednostavno niko nije bio zadužen za organizaciju stvari, niko nije htio preuzeti odgovornost za Dosadograd i na neki način početi mijenjati stvari. Za razliku od drugih malih gradova, Dosadograd nije imao svog predstavnika – gradonačelnika.

S obzirom da je situacija u Dosadogradu postala nepodnošljiva, jedne nedjelje grupa ljudi odlučila je održati izbore u parku i izabrati jednu osobu koja će voditi Dosadograd – odlučili su izabrati gradonačelnika. Nešto se mora promijeniti! I to brzo!

Nije bilo puno ljudi koji su željeli taj posao, samo su dva kandidata bila na izborima. Jedan od njih bio je lokalni nastavnik, gosp. Beznanić, koji je godinama htio promijeniti stvari u školi i okolo nje. Imao je neke ideje kako da to napravi, ali kad su ga ljudi pitali što bi promijenio u Dosadogradu odgovorio je da to u ovom trenutku ne zna i da prvo treba pitati ljude što misle o tome što bi trebalo promijeniti. Mnogo stanovnika je bilo razočarano. Mislili su da će gosp. Beznanić imati ideje na koji način da izgradi veliki šoping centar sa kinima i restoranima. Smatrali su da će konačno dobiti svoj, toliko iščekivani, vodeni park. Također su bili uvjereni da će gosp. Beznanić obećati da će izgraditi koncertnu dvoranu. Koje je to razočaranje bilo za stanovnike Dosadograda!

Kad je drugi kandidat, gosp. Vitko, stao na pozornicu, stanovnici Dosadograda nisu puno očekivali. „Ovo je čisti gubitak vremena; ništa se neće promijeniti u Dosadogradu u bilo kojem slučaju“ rekao jedan od prisutnih muškaraca. „Izgleda da si u pravu,“ šapnula je muškarcu starija žena koja je bila u njegovoj blizini. Gosp. Vitko, naočito mladi muškarac, započeo je sa svojim govorom. Govorio je i govorio. Govorio je tome da je Dosadograd njegov grad, spomenuo je školu u koju je išao i spomenuo je park u kojem je odrastao. Iznio je na koji način se stvari moraju mijenjati u Dosadogradu. Govorio je o igralištima koja su potrebna za djecu, o novom bazenu kojeg svi toliko žele, također je spomenuo dugo iščekivanu koncertnu dvoranu čak je i spomenuo mogućnost izgradnje dječjeg parka za rolanje i skejtanje. Za vrijeme govora gosp. Vitkog lica stanovnika Dosadograda su se ozarila od sreće. Odjednom svi su počeli smijati. „Možda smo u krivu,“ šapnula je ponovno starija gospođa. „Da, možda,“ odgovorio je stariji muškarac, koji je već zamišljao sebe kako pliva u novom bazenu.

„Kako ćemo sve to platiti?“ pitao je gosp. Vitko publiku. „Nema problema! Predlažem da svi sakupimo svoju ušteđevinu i da stvari gradimo jednu po jednu. Tako ćemo svi nešto dobiti. „To je zvučalo jako pošteno za stanovnike Dosadograda. Kada su se sljedeće nedjelje odvijali izbori, samo dva stanovnika Dosadograda nisu glasali za gosp. Vitkog. On je bio jasan pobjednik. Jedine dvije osobe koje su glasale za gosp. Beznanika su bili gosp. Beznanik lično i njegova majka. Ali sad će se stvari promijeniti u Dosadograadu, svi su to znali. Sad je konačno postojala osoba koja je imala jasne ideje o tome što raditi i na koji način za sve to platiti. Niko nije sumnjao da će svi stanovnici Dosadograda dati gosp. Vitkom sav novac kojeg su uštedjeli tokom godina – i on je s radošću uzeo novac kojeg su mu ljudi dali.

Još dugo nakon izbora stanovnici Dosadgrada su bili veseli, jer su znali da će uskoro imati sve stvari koje žele. Prolazili su mjeseci, a još uvijek se nije vidjelo niti jedno gradilište u Dosadogradu; nije bilo radnika koji bi započinjali s radom.

Jedno popodne, dogurao se stroj u Dosadograd koji je na vrhu nosio jednu veliku, plavu stvar čudnog oblika. „Stigao nam je bazen,“ uskliknuo je jedan od mladih učenika dok je stroj prolazio pored školskog igrališta. „Super,“ uskliknuli su svi ostali. Međutim, nakon par dana otkrili su da je bazen bio namijenjen za gosp. Vitka koji si ga je ugradio u svoj vrt. Ljudi su se počeli pitati. Neki su počeli sumnjati u njegovu obećanja, dok su se neki još nadali da će gradski bazen uskoro stići te su stoga bili strpljivi.

Samo sedam dana kasnije, skupina starijih ljudi vidjela je kako se pokraj njih vozi veliki i skupi auto koji je na suncu sjajio zlatnom bojom. „Opa! Nisam znao da će nas posjetiti Kraljica,“ šalio se jedan od starijih muškaraca. Drugi su se također počeli smijati sve dok nisu shvatili ko je za upravljačem automobila: gosp. Vitki. Umjesto da je dobiveni novac iskoristio za izgradnju novih igrališta, kupio si je novi automobil. Stanovnici Dosadograda postali su bijesni.

Sedam dana kasnije dogodio se još jedan incident, kada se gosp. Pismenko, poštar u Dosadogradu, vratio sa svojih dnevnih ruta i ispričao svojim prijateljima što mu se taj dan dogodilo. „Zamislite molim vas, kad sam se vozio pokraj vile gosp. Vitkog, čuo sam jedan čudan zvuk, nešto poput zvuka kojeg ispuštaju slonovi. Stoga sam odlučio pobliže pogledati što se događa. „I, šta si vidio?“ upitali su ga znatiželjno prijatelji. „To je upravo ta nevjerojatna stvar: kada sam provirio kroz metalnu ogradu vidio sam velikog slona koji je ispuštao te zvukove.“ „Ozbiljno?“ pitali su ga prijatelji u nevjerici. „Da, ozbiljno, sve dok nisam otkrio da je sve to bio samo film, ali ja nikad prije nisam vidio toliko veliko filmsko platno! Kaže vam gosp. Vitki si je napravio najveće kino na otvorenom na svijetu. „Niko nije u to mogao vjerovati. Šta se dogodilo s njihovom koncertnom dvoranom. Stanovnici Dosadograda postali su izuzetno ljuti, ali što su mogli učiniti. Na kraju krajeva, njega u izabrali.

„MENE to uopće ne zanima,“ rekao je gosp. Beznanik, nastavnik, kada ga je pitala za savjet grupa ljudi koja je odlučila da će prvi izbori održati. „Glasali ste za njega i sad je on gradonačelnik Dosadograda,“ ukazao je gosp. Beznanik. „Ali to je nepošteno,“ odgovorili su ljudi. „Čak je iskoristio ostatak novca koji je bio namijenjen za park za skejter kako bi u svom vrtu izgradio svoj najomiljeniji fast-food restoran. Sad može po čitave dane jesti hamburgere i krofne do mile volje. A mi još uvijek samo sjedimo u parku i dosađujemo se i naša djeca još uvijek samo sjede u parku i dosađuju se.“ „Znam“, rekao je gosp. Beznanik i zatvorio svoje oči i počeo si trljati bradu. „Znam, i moramo nešto poduzeti u vezi s tim....“

U svojim grupama, učenici raspravljaju kako bi se dalje trebala razvijati priča, fokusirajući se na tri pitanja:

- Šta su stanovnici Dosadgrada mogli napraviti prije nego što se sve ovo dogodilo?
- Šta mogu sada učiniti? Na kraju krajeva, glasali su za gosp. Vitkog.

- Na koji način se ovakve situacije mogu spriječiti za ubuduće?

Zapisuju svoje odgovore na list staka s papirom i predstavljaju ih cijelom razredu na plenarnoj raspravi.

Kada su sve grupe predstavile svoje ideje, nastavnik usmjerava raspravu prema situaciji koja postoji u njihovom razredu i postavlja sljedeća pitanja:

- Na koji način se možemo osigurati da predstavnik našeg razreda učini ono što mu je zadano?
- Koje mehanizme možemo smisliti kako bismo to osigurali?
- Ko bi mogao to napraviti?
- Šta će se dogoditi ako otkrije da nešto nije u redu?
- Ko može odlučiti o promjeni predstavnika razreda?

Učenici raspravljaju o tome na plenarnoj sjednici i iznose neke prijedloge. Glasaju o svojim prijedlozima i odlučuju o zajedničkom rješenju. Dogovor se potom zapisuje te ga svaki učenik potpisuje, uključujući i predstavnika razreda i njegovog zamjenika.